

לפנינו כסדר עדויות נוספות לניווון ולביטול המוחלט של אמות-המידה, עדויות שתעו-צבנה, מן הסתם, באותה צורה נאה בה עוצבה המחברת המיותרת כולה.

א.ן.

דוד בן-גוריון ומדינת ישראל

ספרון צנום זה, המבקש לסקור את פעילותו המדינית של דוד בן-גוריון, מעורר קודם-כל תמיהה: מה ראה חסיד אדוק זה במשנתו של בן-גוריון להזדרז ולהוציא לאור, בעקבות מותו של נערצו, ספר שטחי ורפרפני תפור מעשה-טלאים? אם הרגיש שאין ביכולתו לתת תיאור תמציתי של הפוליטיקה הבן-גוריונית אחרי 1963, מוטב היה לו שימשוך ידו מתקופת-זמן זו—ועצה זו יפה, אגב, גם למקרה שהמחבר חשש מפני שערוריה בצלוחית-דיו שתתעורר בעקבות פירסום הספרון בהוצאת-ספרים הסתדרותית, נוסח השערוריה של "קיצור תולדות מפלגת-העבודה" לאדם דרוון. פרשנותו הראדיופורה גית של יורם רונו, ושיחתם של מר וולפנוון ואהרן ידלין בהנחייתה של גב' חנה זמר, אינם תחליף להיסטוריה, ולו גם מתומצתת. לעומת זאת מביאה החוברת הדקה שלש מו"באות, ממחקריהם של שנים מבכירי החוקרים של ההיסטוריה הפוליטית של ה"יישוב", שניהם מאוניברסיטת חיפה, שפורסמו שנייהם בכתב-עת בשם "הרבעון למחקר חברתי" היוצא לאור באוניברסיטת חיפה בעריכתו של מר וולפנוון. מחקרים וספרים אחרים, מקורות ומובאות ובעל-תריסים הנופלים ולו גם במעט ממר שבת וייס וממר בן-דור—יוק!"

יש אפוא להזהיר את הקורא כי בין הספרים הלא מעטים שהופיעו—וודאי עוד יופיעו—על דוד בן-גוריון, ספר זה הוא הגרוע ביותר. פרי של זריזות, אך גם פרי של רישול מעליב. ל"עם עובד" פתרוניים.

ש.י.

"מן הדבש" של השירה נותר "רק מגע דבקתו" בשורות הקצרות, שאין בכוחן להשיג מיע קול של ממש.

התפאורה של המחבר מבוססת על חמרים מבטיחיה-הצלחה (סדריה, תמוז, גשם, אבן, שדה, אדמה, חושך, אשה, שרשים ועוד מיסודות עולמנו הנאה), אך היא מתנגשת חזיתית באמצעיו ובכוחותיו השיריים ותוצאת ההתנגשות "חצצית" למדי. סימניה-הפיסוק כמו גם קיטוע השורות מתכוונים להשמיע ולומר ולעצב ולמסור, אך אינם מצליחים בכך והם מוסיפים לזחול ולזמזם.

במקרים רבים אבד למחבר החוש הלשוני הבסיסי ומתוך כך נמצא רושם, למשל: "פניך בכוס, עווית, לחבית / טבעת חנק, פירפור מזגה" (ע' 74), וגם: "עז חוצץ שיר הנשר הנוצץ / כשאר הציפרים שנש-ארו עם ציפרניים / את מליו גועץ בילל ששלשום הלל / בהלל שאתמול יילל לא שברי שורים / תרועה פרועה בלי שרשרת ככלבים / מוטב בלי אדון מוקיר, מפאבים כעבים" (ע' 70). וכן הלאה באותו עמוד ובעמודים נוספים, מלוא ההתלהבות והמרץ עמוסי-הכוונות. אפילו כותרות לשירים לא ימצאו הקוראים. למה? משום שבמסגרת התכוונותיו ביקש המחבר, כנראה, שישאלו "למה" ויעמיקו חקר בשאלתם עד שימצאו את התשובה.

לא היינו טורחים ברישום התרשמותנו לולא ראינו בהופעתו המיותרת ב-1974 מעין עדות לניווון הפושה בחלקים לא מבוטלים של ציבורנו. אכן, בימים בהם אנו מביאים לקבורה את הרוגי הקרבות ובימים בהם אנו נערכים לקרבות שעתידיים לפרוץ בקרוב אין אנו באים בדרישה לשירה חובקת עולם או ארץ או עם, משום שיש עמנו נכונות מלאה להסתפק במועט-שבמועט של שירה אישית ומי-נזרית ונקיה. אכן, קצרה רוחנו ואין בנו סבלנות להתחכמויות שאין בהן אפילו צל של מקוריות.

דומה כי הוצאת מחברת-השירים בהוצאה שאינה פרטית מעידה על הציבור שמממן אותה, ציבור שמפריש מעשר גם ל"רוח" אך אין בו רוה לבדוק את רוחו. וכך תבואנה

* אברהם וולפנוון: דוד בן-גוריון ומדינת ישראל; ספרית מן המוקד / עם עובד—ת"ר—בות וחינוך, 1974; 116 עמ'.